

UNA RELACIÓ DE NOMS DE CASA DE SA INDIOTERIA I DEL PLA DE SON NEBOT (CIRCA 1940-1950)

Antoni Ginard Bujosa

XVIII Jornada d'Antroponímia i Toponímia. Selva, 2005

INTRODUCCIÓ

La recerca per a la realització d'una monografia sobre la parròquia de Sant Josep del Terme (GINARD-FEMENIA, 2004) ha servit, entre d'altres aspectes, per localitzar diversos documents que tenen interès onomàstic i toponímic. Un exemple és l'existència de dos plànols del terme parroquial, escala 1:5.000 i 1:8.000, datats l'any 1938 i *circa* 1957, respectivament (GINARD-FEMENIA, 2005), que contenen un registre parcial de la toponímia de sa Indioteria (Palma) i del Pla de Son Nebot (Marratxí). L'àrea geogràfica és un territori contigu, separat pel curs del torrent Gros, que correspon a la parròquia de Sant Josep del Terme.

A una àrea de base rural, amb una estructura tradicional de petita propietat en disseminat i de possessions més grans, la identificació de les persones i dels llocs pel nom de la casa o de la finca, així com per nom o malnom de la persona o de la família, ha estat habitual fins a l'actualitat. A l'arxiu parroquial es conserven alguns registres (per exemple, de confraries) on consten, els noms i llinatges dels caps de família, juntament amb els noms de casa, tant de sa Indioteria com del Pla de Son Nebot.

La recerca documental ha permès trobar una relació específica de noms de casa de la parròquia, conservada dins un sobre amb papers diversos referits a l'estadística parroquial (arxiu parroquial, núm. 250, document núm. 11). Sens dubte, és un llistat realitzat a partir del coneixement directe del lloc i de les persones. És un recull fiable, que s'ha de considerar representatiu de la toponímia a mitjan segle XX. A més de la informació general i particular inclosa a la monografia de la parròquia (vegeu GINARD-FEMENIA, 2004), la relació que ara es presenta completa i amplia de manera molt considerable (de fet, gairebé triplica) els topònims registrats als dos plànols del terme parroquial (vegeu GINARD-FEMENIA, 2005).

Per dur a terme aquest treball en concret hem d'agrair particularment la col·laboració i les informacions orals aportades per Pere Balaguer Santandreu (sa Indioteria, 1952), Francesc Estarellas Carrió (sa Indioteria, 1947), Jaume Palou Pizà (sa Indioteria, 1949), Maria

Antònia Palou Pizà (sa Indioteria, 1952) i Catalina Pascual Rigo (sa Indioteria, 1954).

EL LLISTAT. AUTORIA I DATACIÓ

El llistat que conté els noms de cases de la parròquia està format per vuit fulls de paper quartilla, sense numerar, mecanografiats a una sola cara. El títol és l'encapçalament del primer full: *LISTA DE CASAS DEL TERMINO PARROQUIAL DE SANT JUSEP DEL TERME* (mecanografiat en majúscules). Als sis primers fulls hi ha els noms de casa de sa Indioteria, encapçalats per una inscripció manuscrita (*Indioteria*); els noms originals mecanografiats s'acompanyen amb un número d'ordre, posat a mà, des de l'1 fins al 243. Als dos darrers fulls hi ha els noms de casa del Pla de Son Nebot, encapçalats per la inscripció manuscrita (*Pla de Son Nabet*); els noms mecanografiats estan numerats a mà des del núm. 1 fins al 69. Per tant, el llistat mecanografiat original conté un total de 312 noms de casa: 243 i 69. A més de la llista mecanografiada, hi ha alguns (pocs) noms de casa afegits (amb número d'ordre o sense) i petites correccions fetes a mà, sens dubte posteriors.

No hi ha constància directa de qui és l'autor del llistat ni la data de realització, però amb tota seguretat el document original és una herència de mossèn Jaume Obrador Vidal, responsable de la parròquia des del 1932 fins al 1947. Per altra part, mossèn Jaume Obrador també dirigia la parròquia quan s'aixecà el plànol del terme parroquial, escala 1:5.000, datat l'any 1938 (Veure GINARD-FEMENIA, 2004 i 2005).

La datació del llistat mecanografiat s'ha de situar a principis de la dècada de 1940. La informació que conté el llistat original coincideix amb la del moviment parroquial corresponent a l'any 1941. Sabem que aleshores la parròquia estava constituïda per un total de 312 famílies, 243 de les quals habitaven dins el terme municipal de Palma (a sa Indioteria i a la part del Vivero) i 69 dins el terme de Marratxí, al Pla de Son Nebot (GINARD; FEMENIA, 2004: 195). El total de les 312 famílies (243 més 69) coincideix exactament amb la quantitat dels noms de casa que figuren al llistat mecanografiat.

Això no obstant, al llistat hi ha alguns noms de casa afegits a mà (amb número d'ordre o sense) i petites correccions, també manuscrites. Els afegits són posteriors, probablement s'haurien de situar cap a l'any 1950. Per la cal·ligrafia, sens dubte són obra de mossèn Jordi Font Font, responsable de la parròquia des del març de 1947.

Per tant, la relació completa de noms, tal com ens ha arribat, s'ha de datar *circa* 1940-1950. En primer lloc, no hi ha dubtes pel que fa a la correspondència amb la dada del nombre de famílies de la parròquia de 1941 i la seva relació amb el moment de redactar la llista mecanografiada. En segon lloc, els afegits són sempre posteriors a 1947 i de la dècada de 1950. El topònim de *Can Rosselló* (núm. 69 del llistat de sa Indioteria) fa referència al cognom d'una família que anà a viure a sa Indioteria l'any 1951 [Informació de Gaspar Rosselló]. Fins i tot, al dors dels fulls setè i vuitè, hi ha anotacions manuscrites corresponents als anys 1952, 1957/9 i 1960/1.

La distribució dels noms de casa, agrupats i numerats de manera separada, corresponen a sa Indioteria (full 1, de l'1 al 40; full 2, del 41 al 84; full 3, del 85 al 130; full 4, del 131 al 174; full 5, del 175 al 218; i full 6, del 219 al 243) i al Pla de Son Nebot (full 7, de l'1 al 44; i full 8, del 45 al 71).

A pesar del seu interès, val a dir que no és un llistat fet amb una intencionalitat de recull toponímic, sinó que es tracta d'una relació feta com a registre per al control parro-

quial. Els rectors de les parròquies tenien un coneixement i una relació personal directes amb la feligresia. Recordem la benedicció de les cases amb motiu del solpàs, la vigilància de la recepció dels sagraments o del compliment del precepte pasqual, el control del moviment demogràfic i de l'estadística parroquial, etc. De fet, les anotacions posteriors indiquen que la relació dels noms de casa s'emprà per a ús intern de la parròquia per a diverses qüestions menors, com el repartiment de programes de festes o d'opuscles de caràcter piadós.

LA RELACIÓ DELS NOMS DE CASA

El número d'ordre i la grafia dels noms de casa que figuren al llistat han estat objecte de transcripció. El número d'ordre inicial (manuscrit) i el nom mecanografiat apareixen en negreta. Els números d'ordre (quan n'hi ha) i els noms afegits a mà amb posterioritat apareixen en negreta i cursiva. En general, l'ordre dels noms de casa segueix un criteri de proximitat, que normalment és possible identificar per la seva situació propera als camins (que no hi consten).

La relació dels noms de casa inclou toponímia documentada a diverses èpoques. En primer lloc, els noms més representatius de grans propietats són anteriors al segle XVIII o, com a mínim, apareixen registrats al mapa de Mallorca de 1785, patrocinat per Antoni Despuig i Dameto. En segon lloc, una bona part dels noms que corresponen a propietats més petites es troben documentats sobretot des de la primera meitat del segle XIX (veure GINARD-FEMENIA, 2004: 42 i seg.). Un tercer gran grup inclou els noms que fan referència a les persones vives que habitaven la casa al moment de fer el llistat.

Com a complement a la transcripció, s'ha procurat normalitzar la grafia del topònim quan és indubtable o s'ha optat per mantenir la grafia més aproximada per tal de respectar la forma específica de l'expressió oral.

Lista de casas del término parroquial de Sant Jusep del Terme

INDIOTERIA

<i>Núm.</i>	<i>Nom de casa</i>	
1	Rectoría	Rectoria
2	Cas Salleté	[veure núm. 58]
3	Can Balaguer	Can Balaguer
4	Can Noguereta	Can Noguereta
-	<i>Can Caregol Nou</i>	Can Caragol Nou
5	Convento Religiosas	Ca ses Monges
6	Can Salom	Can Salom
7	Can Toni Casetas	Can Toni Casetes

<i>Núm.</i>	<i>Nom de casa</i>	
8	Ca Mestre Felip	Ca Mestre Felip
8 bis	<i>C. Maria Carnicera (Coixa)</i>	Ca na Maria Carnissera
9	Cas Peón	Cas Peon
10	Ca l'amon Colau de Son Bibiloni (<i>Can Cañellas</i>)	Can Canyelles
11	Can Borra Vey	Can Borra Vell
12	Ca sa Buñolera	Ca sa Bunyolera
13	Cas Tort	Cas Tort
14	Can Borra Nou	Can Borra Nou
15	Cas Conseyé	Cas Conseller
16	Cas Fusterón	Cas Fusteron
17	Can Pep d'es canaris	Can Pep des Canaris
18	Can Mariano	Can Mariano
19	Ca'l Bonjesús	Can Bonjesús
20	Ca ses Torellons	Ca ses Torellons
21	Ca ses Ramones	Ca ses Ramones
22	Can Borra	[veure núm. 11]
23	Cas Sabaté	Cas Sabater
24	Cas Capellá	Cas Capellà
25	Sa Tanque	Sa Tanca
26	Cas Suís	Cas Suís
27	Can Tofol Rosetes	Can Tòfol Rosetes
28	Son Cladera	Son Cladera
29	Cas Gigant	Cas Gigant
30	Can Pons	Can Ponç
30 bis	<i>Piso</i>	Can Ponç
31	Ca Madó Bet de sa siquia (<i>Chalet</i>)	Ca Madò Bet de sa Síquia
32	Can Roses	Can Roses
33	Cas Moliné	Cas Moliner
34	Cas Ciutedá	Cas Ciutadà
35	Cas Ciutedá	Cas Ciutadà
36	Can Tomasset	Can Tomaset
37	Can Llorens de sa siqui	Can Llorenç de sa Síquia
38	Can Esteva Donat	Can Esteve Donat
39	Case d'es Pí	Casa des Pi
40	Can Calut	Can Calut
41	Can Pina	Can Pina
42	Can Biel Ximarró	Can Biel Ximarró
43	Ca sa Algaidina	Ca s'Algaidina

<i>Núm.</i>	<i>Nom de casa</i>	
44	Ca's Tabaqué	Cas Tabaquer
45	Cas Sinevé	Cas Sineuer
46	Can Gafa Vey	Can Gafa Vell
47	Can Rosset	Can Rosset
48	Can Rosetes vey	Can Rosetes Vell
49	Can Bielet	Can Bielet
50	Can Gatleta	Can Gatleta
51	Can Company vey	Can Company Vell
52	Can Company nou	Can Company Nou
53	Ca Mestre Felip	[veure núm. 8]
54	Can Andreu Donat	Can Andreu Donat
55	Can Mayol	Can Maiol
56	Son Nicolau	Son Nicolau
57	Son Nicolau	Son Nicolau
58	Ca's Sallaté vey	Cas Selleter Vell - Cas Selleter
59	Sa Casa Nova	Sa Casa Nova
-	<i>Ca Mestre Pere</i>	Ca Mestre Pere
-	<i>Can Vicens</i>	Can Vicenç
60	Ca Belldeport, 1	Belldeport
61	Ca Belldeport, 10	Belldeport
62	Ca Belldeport, 12	Belldeport
63	Can Jordi Carals (<i>deshabitada</i>)	Can Jordi Carals
64	Ca's Solleric	Cas Solleric
65	Can Curt	Can Curt
66	Can Balaguer	Can Balaguer
67	Can Gramanera, 11	Can Gramenera
68	Can Gramanera, 13	Can Gramenera
69	Ca Na Tot lo Mon – <i>Can Rosselló</i>	Ca na Tot lo Món – Can Rosselló
70	Son Nicolevet	Son Nicolauet
71	Can Martinet	Can Martinet
72	S'Hostelet	S'Hostalet
-	<i>S'Hostalet Nou</i>	S'Hostalet Nou
73	Can Pau Pereyó	Can Pau Perelló
74	Can Juan Pereyó	Can Joan Perelló
75	Can Mateu Pereyó	Can Mateu Perelló
76	Can Sión Pereyó	Can Sion Perelló
77	Ca na Melana	Ca na Melana
78	Can Xareno	Can Xareno

<i>Núm.</i>	<i>Nom de casa</i>	
79	Ca na Garruvina	Ca na Garruvina
80	Ca S'Escorbey	Ca s'Escorbei
81	C'as Chofero	Cas Xofero
82	Ca Sa Viuda	Ca sa Viuda
83	Ca Sa Viuda veyá	Ca sa Viuda Vella
84	Ca's Churigué	Cas Xoriguer
85	Pontet Vey	Es Pontet Vell
86	Can Rós	Can Ros
87	Can Digadarra	Can Digadarra
88	Can Pere Hogué, 46	Can Pere Oguer
89	Can Pere Hogué, 48	Can Pere Oguer
90	Can Pere Hogué, 42	Can Pere Oguer
91	Can Barrera	Can Barrera
92	Can Macho	Can Matxo
93	Can Macho	Can Matxo
94	Ses Torretes nou	Ses Torretes Nou
95	Ses Torretes	Ses Torretes
96	Can Digadarra, 13	Can Digadarra
97	Can Digadarra “	Can Digadarra
98	Can Climent	Can Climent
99	Can Climent (Pisos)	Can Climent
100	Can Juan Missé	Can Joan Misser
101	Ses Torretes ‘	Ses Torretes
102	Ses Torretes “	Ses Torretes
103	Can Fedelic	Can Fedelic
104	Ca ses Pomes - <i>Can Moll</i>	Ca ses Pomes - Can Moll
105	Ca s'Endiot - <i>Can Moll</i>	Ca s'Indiot - Can Moll
106	Can Madó	Can Amador
107	Ca l'amo'n Jaume	Ca l'Amo en Jaume
108	Sa Midonería	Sa Midonería
109	Can Pesquet	Can Pasquet
110	Can Toni Bolló	Can Toni Bolló
111	Ca's Padessé	Cas Pedacer
112	Ca Na Ventureva	Ca na Ventureva
113	Ca Na María Coixa	Ca na Maria Coixa
114	Can Puñit	Can Punyit
115	Ca's Ximarró	Cas Ximarró
116	Cas Cabrit	Cas Cabrit

<i>Núm.</i>	<i>Nom de casa</i>	
117	Sa Bomba	Sa Bomba
118	Can Blau	Can Blau
119	Can Membra	Can Membre
120	Can Caregol	Can Caragol
121	Can Barrera	Can Barrera
122	Cas Teixidó	Cas Teixidor
123	Can Ramón Endretxol	Can Ramon Andritxol
124	Can Gafa vey	Can Gafa Vell
125	Can Bolló	Can Bolló
126	Can Gofis	Can Gofis
127	Ca's Catalá	Cas Català
128	Ca Na Real	Ca na Real
129	Can Cambuix	Can Cambuix
130	Ca s'Esquerrá	Ca s'Esquerrà
131	Ca na Fosca	Ca na Fosca
132	Can Gafa nou	Can Gafa Nou
133	Can Xic	Can Xic
134	Ca Na Bolló	Ca na Bolló
135	s'Olivá	S'Oliver
136	Son Moll	Son Moll
137	Son Fusté	Son Fuster
138	Son Fusteret	Son Fusteret
139	Ca Sa Senyora	Ca sa Senyora
140	Son Casteyó	Son Castelló
141	Son Rigo	Son Rigo
142	Son Estaca nou	Son Estaca Nou
143	Son Estaca vey	Son Estaca Vell
144	Son Arpina	Son Arpina
145	Can Digadarra	Can Digadarra
146	Son Llorens, 77	Son Llorenç
147	Son Llorens, 79	Son Llorenç
148	Son Llorens 75	Son Llorenç
149	Son Daviu	Son Daviu
150	Ca's Llauné	Cas Llauner
151	Es Cantó	Es Cantó
152	Can Tem	Can Tem
153	Can Casetes	Can Casetes
154	Can Tomeu Casetes	Can Tomeu Casetes

<i>Núm.</i>	<i>Nom de casa</i>	
155	Can Marrap - Son Llorens	Can Marrap - Son Llorenç
156	Can Pina	Can Pina
157	Can Andreu Reus	Can Andreu Reus
158	Ca s'Escolá	Ca s'Escolà
159	Can Roig	Can Roig
160	Ca Na geroni Cabo	Ca na Jerònia Cabo
161	Can Pera Missé	Can Pere Misser
162	Can Miquel Gelabert	Can Miquel Gelabert
163	Can Jordá	Can Jordà
164	Can Alorda	Can Alorda
165	Ca's Salleté	Cas Selleter
166	Sa Punta	Sa Punta
167	Sa Caseta	Sa Caseta
168	Cas Ferré	Cas Ferrer
169	Cas Sastre	Cas Sastre
170	Sa Rota	Sa Rota
171	Can Borrás vey	Can Borràs Vell
172	Can Borrás nou	Can Borràs Nou
173	Can Enric	Can Enric
174	Can Pesquet vey	Can Pasquet Vell
175	Ca sa Viuda Pesqueta	Ca sa Viuda Pasqueta
176	Can Quixons	Can Caixons
177	Ca Mestre Jusep Pesquet	Ca Mestre Josep Pasquet
178	Can Mariano	Can Mariano
179	Ca s'Esquerrá	Ca s'Esquerrà
180	Cas Cubano	Cas Cubano
181	Cas Cubano nou	Cas Cubano Nou
182	Can Mas	Can Mas
183	Can Gaspá vey	Can Gaspar Vell
184	Can Gaspá nou	Can Gaspar Nou
185	Can Figa	Can Figa
186	Can Juan Siquier	Can Joan Siquier
187	Ca's Forasté	Cas Foraster
188	Ca Na Lluca	Ca na Lluca
189	Can Roig	Can Roig
190	Can Curt	Can Curt
191	Can Moranta 5	Can Moranta
192	Can Moranta 7	Can Moranta

<i>Núm.</i>	<i>Nom de casa</i>	
193	Can Moranta 9	Can Moranta
194	Can Moranta 11	Can Moranta
195	Ca l'amon Macià	Ca l'Amo en Macià
196	Can Ignaci	Can Ignasi
197	Ca Ses Misseres	Ca ses Misseres
198	Can Toni Pesquet	Can Toni Pasquet
199	Can Juan Garrigó	Can Joan Garrigó
200	Cas Metge	Cas Metge
201	Can Raiz	Can Raís
202	Cas Municipal	Cas Municipal
203	Ca l'amon Guiem Ferré	Ca l'Amo en Guillem Ferrer
204	Cas Mestre vey	Cas Mestre Vell
205	Cas Mestre vey, 6	Cas Mestre Vell
206	Can Padesset	Can Pedacet
207	Can Roig	Can Roig
208	Can Roig	Can Roig
209	Cas Correu	Cas Correu
210	Ca Na Margalida De Can Roig	Ca na Margalida de Can Roig
211	Can Cáneves (<i>Magines</i>)	Can Cànaves (Ca ses Magines)
212	Can Nadal	Can Nadal
213	Can Nadal	Can Nadal
214	Ca Sa Majorala	Ca sa Majorala
215	Can Putxo	Can Putxó
216	Ca Ses Cabrides	Ca ses Cabrides
217	Ca Sa Endretxola	Ca s'Andritxola
218	La Real	La Real
219	Can Digadarra	Can Digadarra
220	Ca Ses Matxes	Ca ses Matxes
221	Ca Na Rosera	Ca na Rosera
222	Ca's Tabaqué	Cas Tabaquer
223	Can Tomás	Can Tomàs
224	Can Membre	Can Membre
225	Can Barraque	Can Barraca
226	Ca's Francés	Cas Francès
227	Ca's Francés, 44	Cas Francès
228	Can Bañeta	Can Banyeta
229	Ca na Bellatriu	Ca na Beatriu
230	Ca's Rectó nou	Cas Rector nou

Núm. Nom de casa

231	La Real	[veure núm. 218]
232	Can Rectó, 2	Cas Rector
233	Ca's Rectó, 4	Cas Rector
234	Cas Rectó, 6	Cas Rector
235	Can Juan Figa	Can Joan Figa
236	Can Batle, 3	Can Batle
237	Ca Na Capellana	Ca na Capellana
238	Can Batle 5	Can Batle
239	Can Cayetano	Can Caietano
240	Can Cames Llargues	Can Cames Llargues
241	Can Gotleu	Can Gotleu
242	Can Juan Barrera	Can Joan Barrera
243	Can Ros	Can Ros

PLA DE SON NABOT

Núm. Nom de casa

1	Sa Cabana Nova	Sa Cabana Nova
2	Sa Cabana Veya	Sa Cabana Vella
3	Son Maciá	Son Macià
4	Son Crevé	Son Creuer
5	Can Buch d'es Pont	Can Buc des Pont
6	Can Bronquet	Can Bronquet
7	Can Guidons	Can Guidons
8	Can Buñola Petit	Can Bunyola Petit
9	Can Buñola Vey	Can Bunyola Vell
10	Ca's Mut	Cas Mut
11	Can Cotri	Can Cotri
12	Can Tomeu de sa Fita	Can Tomeu de sa Fita
13	Son Vivot	Son Vivot
14	Son Nabot	Son Nebot
15	Can Sionet	Can Sionet
16	Can Llorens	Can Llorenç
17	Can Llorens	Can Llorenç
18	Can Lluch	Can Lluch
19	Son Colam	Son Colam

<i>Núm.</i>	<i>Nom de casa</i>	
20	Son Guiem	Son Guillem
21	Cas Metge	Cas Metge
22	Ses Lletgítimes	Ses Llegítimes
23	Son Bialó	Son Bieló
24	Son Daviu Nou	Son Daviu Nou
25	Can Arbona	Can Arbona
26	Ca's Capallers Nou	Cas Capallers Nou
27	Son Saletes	Son Saletes
28	Son Verger	Son Verger
29	Son Frau de dált	Son Frau de Dalt
30	Son Frau d'Oleza	Son Frau de Baix
-	<i>Son Frau de Sa Viña</i>	Sa Vinya
31	Can Canut	Can Canut
32	Can Flasquet	Can Flasquet
33	Can Garriga	Can Garriga
34	Cas Teixidó Vey	Cas Teixidor Vell
35	Cas Teixidó Nou	Cas Teixidor Nou
36	Ca'l Sen Vicens	Cal Sen Vicenç
37	Can Toni Taverné	Can Toni Taverner
38	Can Llabrés	Can Llebrers
39	Cas Taverné	Cas Taverner
40	Cas Barragot	Cas Barragot
41	Can Puríssima	Can Puríssima
42	Ca s'Espeto	Ca s'Espeto
43	Can Casetes Vey	Can Casetes Vell
44	Can Barraque	Can Barraca
45	Can Calet	Can Quelet
46	Sa Fita	Sa Fita
47	Ca's Sastret	Cas Sastret
48	Ca Mestre Pep	Ca Mestre Pep
49	Can Juan Cerdá	Can Joan Cerdà
50	Can Miquel Cerdá	Can Miquel Cerdà
51	Ca Na Cabot	Ca na Cabot
52	Can Buch de s'oli	Can Buc de s'Oli
53	Can Barrera vey	Can Barrera Vell
54	Can Lligaña	Can Lliganya
55	Can Pep de Can Buch	Can Pep de Can Buc
56	Cas Matalassé	Cas Matalasser

Núm. Nom de casa

57	Cas Matalassé Petit	Cas Matalasser Petit
58	Ca Madó Maria Cabot	Ca Madò Maria Cabot
59	Son Jusep	Son Josep
60	Cas Garrigué	Cas Garriguer
61	Can Lino	Can Lino
62	Ca Na Juanaina Garriguera	Ca na Joanaina Garriguera
63	Ca Mestre Biel Ros	Ca Mestre Biel Ros
64	Can Pere Bronquet	Can Pere Bronquet
65	Ca Na Palonia Rossa	Ca n'Apòl·lònia Rossa
66	Son Berga	Can Berga
67	Can Puig ‘	Can Puig
68	Can Puig ‘’	Can Puig
69	Can Puig ‘’’	Can Puig
70	Can Puig (Piso)	Can Puig
71	Can Puig (Piso)	Can Puig

La relació dels noms de casa ofereix una sèrie d'aspectes de caràcter general i també algunes circumstàncies particulars que mereixen una consideració específica, sobretot quan han transcorregut més de cinquanta anys des de la seva redacció.

En general, és un llistat de cases en disseminat, fet a partir del coneixement directe del territori i de la població, amb pretensions de ser exhaustiu. L'ordre i la seqüència dels noms segueix un criteri de proximitat, canviant el punt de partida en diverses ocasions, la qual cosa és possible relacionar amb la disposició dels camins. En ocasions, les cases estan situades a un costat o a banda i banda del camí. En conjunt, tot fa pensar que és la relació inicial mecanografiada fou redactada «de memòria» pel primer autor (mossèn Jaume Obrador Vidal), que indiscutiblement coneixia el lloc i tenia informació directa.

La referència dels noms de casa de sa Indioteria s'indica amb la lletra I seguida del número d'ordre; la dels noms del Pla de Son Nebot, amb les lletres PSN i el número d'ordre corresponent. Per les seves característiques és possible analitzar la relació, tot establint cinc apartats.

Topònims repetits

Hi ha noms repetits per diverses raons. Primer, quan es tracta de petites agrupacions de cases o de domicilis diferents amb una mateixa denominació. Segon, quan el mateix topònim identifica efectivament més d'una propietat. Tercer, quan es tracta de noms que s'han duplicat senzillament per error o per manca d'atenció. Un cas de duplicitat podria ser el de *ses Torretes* (I-94 i 95; I-101 i 102). Per altra part, alguna casa podria respondre a dues denominacions, com seria el cas de *Can Guidons* (PSN-7) i *Cas Mut* (PSN-10); en aquest

sentit, hom recorda la persona coneguda com *es mut de Can Guidons*.

Topònims afegits i correccions

S'ha indicat que hi ha un nombre reduït de topònims afegits a mà amb posterioritat. Els casos concrets responen a causes com la construcció de nous habitatges o de cases noves, el canvi de domicili i la correcció o modificació dels noms assignats en la primera redacció.

La construcció de nous habitatges es reflecteix amb els termes «*Piso*» (I-30 bis; PSN-70 i 71). Les cases noves són evidents en els casos de *Ca Mestre Pere*, *Can Vicenç* i *s'Hos-talet Nou*, situats al llistat de sa Indioteria entre els números 59-60 i 72-73. Un altre nom afegit posteriorment és el de *Can Caragol Nou*, sense numerar, entre I-4 i I-5, que és un hort que pren el nom de la família de *Can Caragol* (I-120).

Un cas clar de canvi de domicili del propietari és el de *Ca na Maria Carnissera (Coixa)* (I-8 bis) i *Ca na Maria Coixa* (I-113). Era una mateixa persona, carnissera d'ofici i *Coixa* de malnom (heretat del seu pare, de *Cas Coix*). Un nou exemple de canvi és el de *Ca na Tot lo Món – Can Rosselló* (I-69), el darrer nom en referència al de la família que habitava la casa des de 1951.

Altres noms incorporats amb posterioritat són *Ca l'Amo en Colau de Son Bibiloni – Can Canyelles* (I-10), el darrer nom és el que ha arribat fins a l'actualitat; *Can Cànaves – Ca ses Magines* (I-211) i *Son Frau de sa Vinya* (entre PSN-30 i 31).

En particular, hi ha diversos casos de modificació del primer nom assignat a la casa, com *Ca ses Pomes – Can Moll* (I-104), *Ca s'Indiot – Can Moll* (I-105) i *Can Marrap – Son Llorenç* (I-159). El primer nom mecanografiat està ratllat a bolígraf i el segon nom s'ha afegit escrit a mà. Sens dubte, són canvis fets per motius d'eufonia o perquè les persones al·ludides no veien amb bons ulls el nom de la casa i, per extensió, el seu malnom. Un cas paradigmàtic i ben identificat és el de *Ca ses Pomes – Can Moll* (I-104) que prenia la nova denominació pel propietari, Francesc Moll Barceló (+ 2000), de malnom *Poma*. De la mateixa manera, la casa de *Ca s'Indiot – Can Moll* prenia el segon nom per Gabriel Moll Barceló, de malnom *Indiot*.

Topònims desapareguts o en procés de desaparició

Hi ha un important grup de topònims que malgrat d'estar ben identificats i encara ser vius a la memòria col·lectiva, s'han de considerar, com a mínim, en procés de desaparèixer, sobretot a causa dels canvis ocasionats per la urbanització i per la transformació territorial i demogràfica.

Els primers noms que il·lustren la transformació són *Ca Madò Bet de sa Síquia* (I-31) i *Can Llorenç de sa Síquia* (I-37), que fan referència a la síquia de l'Horta, continuació de la síquia de na Cerdana, des del camí vell de Bunyola fins al camí d'en Mallol i Son Cladera. El diumenge dia 14 de novembre de 1948 s'inaugurava l'actual camí Nou, que fins aleshores era el caminet de pas paral·lel al traçat de la síquia de l'Horta fins a Can Roses i Son Cladera (GINARD-FEMENIA, 2004: 229-230).

L'impacte de major abast fou la construcció del polígon industrial de Son Castelló (1964-1967), aleshores *Polígono Industrial de La Victoria*, que ha pres el nom de la pos-

sessió de *Son Castelló* (I-140), però que ha abocat a la desaparició els de *Son Rigo* (I-141), *Son Estaca Nou* (I-142), *Son Estaca Vell* (I-143), *Son Arpina* (I-144), *Can Digadarra* (I-145), *Son Llorenç* (I-146 a I-148) i *Son Daviu* (I-149).

Més recentment (2004), s'ha consolidat la urbanització completa de dues propietats, situades prop de l'església: *Can Balaguer* (I-3), entre els carrers Galatzó i Sant Mateu, i *Can Salom* (I-6), al cantó del carrers Palou del Reguer i Sant Marc. Entre els noms a extingir, també s'han d'esmentar altres cases que fa temps que han desaparegut físicament: *Can Bonjesús* (I-19), *Cas Capellà* (I-24), *Can Pons* (I-30 i 30 bis) o *Ca Madò Bet de sa Síquia* (I-31), totes properes a la urbanització de *Son Cladera* (I-28).

Cases amb noms de persones vives

En molts de casos, més que el nom propi de la casa, el llistat reflecteix el nom, el malnom o la professió de la persona que hi habitava en el moment de fer el llistat. Naturalment, també hi ha cases amb noms de persona o malnoms de família que són topònims històrics.

Els exemples de noms de persones vives serien *Ca Mestre Felip* (I-8), *Ca na Maria Carnissera (Coixa)* (I-8 bis) i *Ca na Maria Coixa* (I-113), *Ca l'Amo en Colau de Son Bibiloni* (I-10), *Can Pep des Canaris* (I-17), *Ca Madò Bet de sa Síquia* (I-31), *Ca Mestre Pere* [Bronquet] (entre I-59 i 60), *Can Vicens* [Ximarró] (entre I-59 i 60), *Can Rosselló* (I-69), *Can Joan Misser* (I-100), *Can Moll* (I-104 i 105), *Can Toni Bolló* (I-110), *Can Ramon Andritxol* (I-123), *Can Andreu Reus* [de malnom *Cortana*] (I-157), *Ca na Jerònia Cabo* (I-160), *Can Joan Garrigó* (I-199), *Ca na Margalida de Can Roig* (I-210), *Can Pep de Can Buc* (PSN-55), *Ca Madò Maria Cabot* (PSN-58), *Ca Mestre Biel Ros* (PSN-63), *Can Pere Bronquet* (PSN-64), o *Ca n'Apol·lònia Rossa* (PSN-65).

Alguns casos concrets de noms de cases d'altres persones vives ben identificades són els de *Cas Metge* (I-200), *Cas Municipal* (I-202), *Can Raís* (I-201) o *Can Puig* (PSN-68, 69, 70 i 71). El metge era Francesc Sampol Mercadal, *Don Paco*; el municipal era Josep Pasqual Frau, *mestre Pep*; *Can Puig* pren el nom del propietari, Joan Puig Mas (veure GINARD-FEMENIA, 2004: 123 i 216, notes 4 i 3). *Can Raís*, que corresponia a l'actual cafè de *Ca s'Andritxol*, designava al malnom de la persona que regentava l'establiment, *en Joan Raís*. Així mateix, *Can Joan Cerdà* (PSN-49) i *Can Miquel Cerdà* (PSN-50) eren dues cases de dos germans, de malnom *Cerdà* i de llinatge Santandreu; la casa de *Can Miquel Cerdà* també es coneix pel nom de *Ca s'Indiot*.

Topònims que han canviat de nom

Finalment, una part dels topònims que apareixen a la llista són actualment mals d'identificar o han canviat de nom. Els més evidents són els basats en persones que eren vives quan es redactà la relació, però també hi ha alguns casos de canvis que han arribat als nostres dies.

Per exemple, *es Pontet Vell* (I-85) segurament correspon a la casa que s'ha conegut amb el nom de *sa Cooperativa* (al cantó camí dels Reis – camí de na Cerdana). Recentment (2004), el propietari posava una rajola a l'exterior de la casa amb el nom gravat de *Can Tiró*, que casualment correspon al malnom d'un avantpassat que havia viscut a sa Indioteria, però

que no té res a veure amb el nom tradicional de la casa.

L'antic cafè i botiga de *Can Ros* (I-86) és l'actual establiment públic conegut com *es Pontet* (sobre *es Pontet*, veure GINARD-FEMENIA, 2005: 178). L'antic cafè de *Can Raís* (I-201) és l'actual de *Ca s'Andritxol*. La casa de *Ca s'Esquerrà* (I-179) tenia aquest nom perquè la persona que hi habitava era d'esquerres; els actuals propietaris han canviat el nom per *ses Oliveres*.

CONCLUSIONS

La relació de noms de casa de la parròquia de Sant Josep del Terme no és un llistat realitzat amb la intencionalitat de fer un recull toponímic, sinó més aviat per disposar d'un registre per a ús intern de la parròquia. Això no obstant, ofereix una mostra completa i gairebé exhaustiva de la toponímia tradicional que és absolutament representativa de la micro-toponímia a mitjan segle XX, tant de sa Indioteria com del Pla de Son Nebot.

La relació és un exemple de la informació extreta a partir del coneixement directe, que recull uns 300 noms de casa en disseminat, dispersos en una superfície d'aproximadament 20 quilòmetres quadrats. Una gran part dels noms de casa i dels malnoms que hi figuren són encara vius a la memòria col·lectiva de les persones originàries de la parròquia. La denominació toponímica encara s'usa i és coneguda sobretot per la generació de les persones que tenen més de cinquanta anys d'edat.

Hem considerat oportú recuperar, donar a conèixer i vindicar una relació de noms de casa de mitjan segle XX, especialment pel perill d'extinció com a mínim d'una part dels topònims, sigui per desús per part de la gent, sigui perquè hi ha cases que han desaparegut físicament. Si més no, són dues possibilitats ben reals a causa de la desaparició dels referents de la ruralitat i la pèrdua de la tradició oral que acompanya la urbanització i la colonització urbana del territori.

BIBLIOGRAFIA

- ALCOVER, Antoni M.; MOLL, Francesc de B. (1975): *Diccionari Català – Valencià - Balear*. Palma: Editorial Moll.
- GINARD BUJOSA, Antoni; FEMENIA ÁVILA, Joan (2004): *Sant Josep del Terme (1878-2003). Crònica de 125 anys de la parròquia*. Palma: Parròquia de Sant Josep del Terme.
- GINARD BUJOSA, Antoni; FEMENIA ÁVILA, Joan (2005): «Dos plànols de la parròquia de Sant Josep del Terme (1938 i circa 1957). Anàlisi toponímica i d'evolució del territori.» A [PLANISI GILI, Hermínia (coord.)] (2005) *Jornades d'antroponímia i toponímia (2003-2004)*. Palma: Universitat de les Illes Balears. Pàg. 167-189.